

30. Liikennelaitos

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimintakertomus v:lta 1946 oli seuraavan sisältöinen:

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat v. 1946 puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. von Frenckell ja varapuheenjohtajana varatuomari E. Tulenheimo sekä muina jäseninä toimitussihteeri H. Ahokanta, maalari K. Broström, filosofian tohtori B. Nybergh, professori H. Schybergson, kunnallisneuvosmies Y. Similä, professori E. Suolahti ja konepuuseppä J. V. Turunen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 28 ja pöytäkirjain pykälien 877. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 702 ja lähetettyjen kirjeiden ja otteiden 960. Kokoukset pidettiin joka toinen arkiperjantai klo 16. Pöytäkirjoja tarkasti lautakunnan puheenjohtaja.

Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat, jolloin ei ole selostettu lähete- ja väliastepäätöksiä ei kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen lähettämiä päätöksiä eikä enimmäkseen vähäisemmissä asioissa tehtyjä päätöksiä, jotka koskivat laitoksen sisäistä työskentelyä samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevia päätöksiä, paitsi mikäli ne ovat olleet periaatteellista laatua.

Lautakunnan lopulliset päätökset: Insinööri M. Jauhon anomus saada ostaa eräitä raitiotieyhtiön julkaisuja evättiin ¹⁾.

Sähkötarkastuslaitoksen määräyksen johdosta tarvittavat sähkölaitteet Töölön korjauspajaa varten tilattiin ²⁾.

Laitoksen nafta- ja bensiinikäyttöisiä omnibusautoja päätettiin ³⁾ kiireisesti ryhtyä kunnostamaan ja osa kuorma-autoiksi muutettuja omnibusautoja jälleen muuttamaan omnibusautoiksi.

Autonrenkaiden ja polttoaineiden puutteen vuoksi päätettiin ⁴⁾, ettei vielä voitu avata uusia linja-autolinjoja.

Liikennelaitoksen puusepille, jotka joutuvat työssään käyttämään omia työkalujaan, päätettiin ⁵⁾ suorittaa korvauksena tästä toistaiseksi 500 mk neljännesvuodessa.

Laitoksen tilinpäätös päätettiin ⁶⁾ hyväksyä valmistettavaksi ehdotuksen mukaisena.

Päätettiin ⁷⁾ laitoksen lääkärin virkojen uudelleenjärjestelystä.

Helsingin Autokoritehtaalta tilattiin ⁸⁾ raitiovaunujen kuljetusvaunu 165 000 mk:n hinnasta.

Oy. AEG:lle myytiin ⁹⁾ 4 vanhaa raitiotievaunumoottoria kunnostettuna 86 000 mk:n hinnasta.

Päätettiin ¹⁰⁾, ettei vapaata lääkärinhoitoa anneta niiden viranhaltijain perheenjäsenille, jotka ovat tulleet liikennelaitoksen palvelukseen tammikuun 1 p:n 1945 jälkeen ja

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1948. — ¹⁾ Liik. l. lk. 8 p. tammik. 18 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 19 §. — ³⁾ S:n 8 p. tammik. 28 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. tammik. 55 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. tammik. 62 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. tammik. 65 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. tammik. 68 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. helmik. 92 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. helmik. 99 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. helmik. 107 §.

ettei eläkkeen laskemisessa tästälähin huomioida virkapukuoikeutta luontoisetuna, vaan katsotaan virkapuku työtarvikkeisiin kuuluvaksi sekä että rahastajia sijoitettaessa nykyisin suoritettut kehoitusrahat jätetään pois palkkauksesta.

Yösiivoojien palkkaustapa muutettiin ¹⁾ tammikuun 1 p:stä lukien siten, että heille suoritetaan tuntipalkka neljän peräkkäisen työpäivän ohella myös seuraavalta vapaapäivältä 4 ½ työtunnin mukaan laskettuna kultakin.

Liikennelaitoksen liikennettä koskevien ilmoitusten julkaisemisesta päätettiin ²⁾.

Liikennelaitoksen tarkastajien anomus saada toimia tilapäistarkastajina Linja-auto-liikennöitsijäin liiton autoissa evättiin ³⁾.

Rata-osaston vaihdemiesten ja puhdistusryhmän anomus työvuorojen uudelleenjärjestelystä hylättiin ⁴⁾.

Lautakunta päätti ⁵⁾ tilata työkaluja ja koneita konepajoja varten.

Päätettiin ⁶⁾, että rahastajien tulee edelleen suorittaa 500 mk:n suuruinen talletus kansansa vakuudeksi.

Kööpenhaminassa pidettävään pohjoismaiseen paikallisliikennekongressiin päätettiin ⁷⁾ lähettää 7 edustajaa ja esittää virallinen kutsu seuraavaan pohjoismaiseen paikallisliikennekongressiin Helsingissä v. 1948.

Päätettiin ⁸⁾ sotapalveluksessa olleiden liikennelaitoksen konepajaoppilaiden asemasta.

Työntekijöille, joille v. 1945 oli jaettu vain yksi suojapuku päätettiin ⁹⁾ suorittaa korvauksena 500 mk.

Sotasokeille opaskoirineen myönnettiin ¹⁰⁾ oikeus matkustaa raitiovaunujen takasilalla ja poistua takaoven kautta.

Liikennelaitoksen käyttöön sopimaton auto päätettiin ¹¹⁾ myydä.

S/S J. L. Runebergin henkilökunnalle päätettiin ¹²⁾ antaa purjehduskaudeksi virkalakit.

Päätettiin ¹³⁾, että sylikoirien kuljettaminen omnibusvaunuissa ilman maksua on sallittu niin hyvin kaupunki- kuin esikaupunkiliikenteessä.

Omnibusautonkuljettajien ja rahastajien lukumäärää oikeutettiin ¹⁴⁾ lisäämään tarpeen vaatiessa.

Tikkurilassa olevat omnibusautojen koreja varten rakennetut varastosuojat päätettiin ¹⁵⁾ myydä julkisella huutokaupalla.

Tehtiin ¹⁶⁾ päätös tilapäiskäyttöön luovutettujen omnibusautojen hinnoittelun muuttamisesta.

Päätettiin ¹⁷⁾ tilata useita koneita liikennelaitoksen konepajoihin.

Lautakunnan ja laitoksen toimintakertomus v:lta 1945 hyväksyttiin ¹⁸⁾.

Stockholms Spårvägar ab:n yli-insinööri Larsen kutsuttiin ¹⁹⁾ asiantuntijana antamaan lausuntonsa vaunuhallikysymyksessä.

Laitoksen molempien korjaamoiden ruokailuhuoneisiin päätettiin ²⁰⁾ hankkia radiovastaanottimet.

Järjestymiesjärjestelmä päätettiin ²¹⁾ edelleen pitää raitiotie- ja omnibusliikenteessä voimassa.

Tehtiin ²²⁾ päätös raitiotieauravajan uudelleenrakentamisesta.

Ensimmäiset johdinautot (trolleybussit) päätettiin ²³⁾ hankkia liikennelaitokselle.

Linjaliikenne linjalla Malmin hautausmaa — Vallila päätettiin ²⁴⁾ lopettaa.

Tehtiin ²⁵⁾ päätös teräsrönnön myynnistä.

Kaupungin edustajiksi liikennelaitoksen konepajan tuotantokomiteaan valittiin ²⁶⁾ v:ksi 1946 toimitusjohtaja H. Sahlberg, apulaisjohtaja N. Koskinen ja ratsinsinööri H. Relander sekä v:ksi 1947 herrat Koskinen ja Relander uudelleen ja herra Sahlbergin tilalle insinööri V. Martola.

¹⁾ Liik. 1. lk. 8 p. tammik. 36 § ja 1 p. helmik. 108 §. — ²⁾ S:n 22 p. helmik. 120 §. — ³⁾ S:n 22 p. helmik. 127 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. helmik. 128 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. maalisk. 159 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. maalisk. 174 § ja 29 p. maalisk. 238 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. maalisk. 190 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. maalisk. 192 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. maalisk. 196 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. maalisk. 221 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. maalisk. 234 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. huhtik. 260 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. kesäk. 375 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 376 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 411 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. kesäk. 422 §. — ¹⁷⁾ S:n 12 p. heinäk. 440 §. — ¹⁸⁾ S:n 12 p. heinäk. 442 §. — ¹⁹⁾ S:n 1 p. elok. 482 §. — ²⁰⁾ S:n 1 p. elok. 490 §. — ²¹⁾ S:n 23 p. elok. 517 §. — ²²⁾ S:n 23 p. elok. 518 §. — ²³⁾ S:n 27 p. syysk. 587 §. — ²⁴⁾ S:n 27 p. syysk. 594 §. — ²⁵⁾ S:n 8 p. lokak. 637 §. — ²⁶⁾ S:n 8 p. lokak. 646 § ja 13 p. jouluk. 819 §.

Tehtiin ¹⁾ päätös uuden kilpijärjestelmän käytäntöönottamisesta.

Päätettiin ²⁾ antaa tavanmukaiset ansiomerkit 20, 30 tai 40 vuotta laitoksen palveluksessa olleille.

Itäisten omnibuslinjojen pääteasema sijoitettiin ³⁾ Rautatientorille. Kaarelan ja Puotinkylän omnibusliikenne päätettiin ³⁾ aloittaa.

Tehtiin ⁴⁾ päätös Oy. Karia Ab:lle myytävistä raitiotiekiskoista.

Päätettiin ⁵⁾ jatkaa kaupungin ja Helsingin raitiotie ja omnibus oy:n yhteistä valitusta yhtiötä v:ltä 1944 kohdanneesta tulo- ja omaisuusverotuksesta ja II omaisuuden luovutusverotuksesta.

Liikennelaitoksen kuukausipalkalla työskentelevien autonkuljettajien palkkoihin päätettiin ⁶⁾ tehdä kaupunginvaltuuston päätöksen mukaiset korjaukset.

Tehtiin ⁷⁾ päätös viiden kuorma-auton ostamisesta rataosastolle.

Muut asiat. Lisäksi lautakunta ratkaisi lukuisia asioita, jotka koskivat vuosilipun osto-oikeuden, vapaalippujen ja alennuslippujen myöntämistä, liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaamista, uusien pysäkkien käytäntöönottamista tai vanhojen poistamista tai siirtämistä, liikennettä koskevia asioita, tilapäisen liikenteen järjestämistä sekä henkilökunnan aiheuttaman vahingon korvausmäärän määräämistä yms.

Lautakunnan kaupunginhallitukselle ja muille laitoksille lähettämät esitykset koskivat omnibusauton luovuttamista maksutta arkkitehtioppilaiden opetusmatkoja varten ⁸⁾, linja-aikataulujen vahvistamista ⁹⁾, omnibuslinjojen ajomaksujen muuttamista ¹⁰⁾, liikennehenkilökunnan palkkojen korottamista ja liikennelaitoksen viranhaltijain asemaa ¹¹⁾, ehdollisen eläkkeen sijasta myönnettävää palkallista sairauslomaa ¹²⁾, liikennelaitoksen palovakuutuksia ¹³⁾, Helsingin raitiotie ja omnibus oy:n johtokunnan joulukuun 1 p:nä 1944 tekemän päätöksen vahvistamista ja löytötavaroista kertyneiden varojen käyttöä ¹⁴⁾, raitiotiesilmukan rakentamista Munkkiniemen raitiotiesillan itäpäähän ¹⁵⁾, vuosivapaalippujen myöntämistä sotasokeille ¹⁶⁾, lisämäärärahan myöntämistä palkkamenoja varten ¹⁷⁾, toimintakertomuksen julkaisemista ¹⁸⁾, kassavajausrahojen suorittamista kassanhoitajille ¹⁹⁾, määrärahan myöntämistä työkalujen ja koneiden hankkimista varten ²⁰⁾, konttorihenkilökunnan ylityökorvausta ²¹⁾, liikennemaksujen vahvistamista ²²⁾, 11,5 tonnin autojen käyttöä ²³⁾, alueen luovuttamista vaunuhallia varten ²⁴⁾, määrärahan myöntämistä trolleyvaunujen ja ilmajohtojen hankkimista varten ²⁵⁾, 2 kuorma-auton käyttöä mainoskulkueessa ²⁶⁾, Lauttasaaren ym. linjojen pidentämistä ²⁷⁾, omnibusliikenteen aloittamista eri linjoilla ²⁸⁾, lisämäärärahan myöntämistä S/S J. L. Runebergin korjauskustannuksia varten ²⁹⁾, Käpylän liikenneolojen parantamista ³⁰⁾, omnibusauton luovuttamista teknillisten laitosten urheiluseuran käyttöön ³¹⁾, tilin yllittämistä Vallilan omnibuskorjaamon rakennustöiden johdosta ³²⁾, viirien asettamista raitiovaunujen katoille ³³⁾, määrärahan myöntämistä vaunuhallien ja niihin kuuluvien laitteiden rakentamista ja hankkimista varten ³⁴⁾, määrärahan myöntämistä konepajojen ja ratojen uudishankintoja varten ³⁵⁾, määrärahan myöntämistä röntgenkoneen hankkimista varten ³⁶⁾, v:n 1947 talousarviota ³⁷⁾, Jollaksen—Hakaniemen linjaliikenteen jatkamista ympäri vuoden ³⁸⁾, linja-auton luovuttamista maksutta Raajarikkoisten huoltolaitoksen käyttöön ³⁹⁾, itäisten omnibuslinjojen pääteaseman väliaikaista järjestämistä ⁴⁰⁾, eräiden miesten lähettämistä yleisille hitsauskurs-

¹⁾ Liik. 1. lk. 18 p. lokak. 658 §. — ²⁾ S:n 18 p. lokak. 663 §. — ³⁾ S:n 18 p. lokak. 679 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. marrask. 784 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. jouluk. 809 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. jouluk. 828 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. jouluk. 854 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. tammik. 4 § ja 10 p. toukok. 329 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. tammik. 41 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. tammik. 43 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. tammik. 7 §. — ¹²⁾ S:n 18 p. tammik. 67 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. tammik. 70 §. — ¹⁴⁾ S:n 1 p. helmik. 88 § ja 18 p. lokak. 656 §. — ¹⁵⁾ S:n 1 p. helmik. 90 § ja 6 p. syysk. 551 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. helmik. 106 §. — ¹⁷⁾ S:n 1 p. helmik. 107 § ja 22 p. helmik. 124 §. — ¹⁸⁾ S:n 22 p. helmik. 122 §. — ¹⁹⁾ S:n 22 p. helmik. 123 §. — ²⁰⁾ S:n 1 p. maalisk. 159 § ja 28 p. lokak. 706 §. — ²¹⁾ S:n 15 p. maalisk. 193 §. — ²²⁾ S:n 15 p. maalisk. 194 § ja 197 § ja 12 p. huhtik. 256 §. — ²³⁾ S:n 15 p. maalisk. 200 §. — ²⁴⁾ S:n 29 p. maalisk. 222 § ja 26 p. huhtik. 286 §. — ²⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 273 §. — ²⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 276 §. — ²⁷⁾ S:n 26 p. huhtik. 287 §, 7 p. kesäk. 388 § ja 18 p. lokak. 651 §. — ²⁸⁾ S:n 26 p. huhtik. 288 § ja 300 §, 10 p. toukok. 312 § ja 323 §, 21 p. kesäk. 421 §, 23 p. elok. 508, 509 ja 510 §, 6 p. syysk. 564 § ja 8 p. lokak. 635 §. — ²⁹⁾ S:n 10 p. toukok. 308 §. — ³⁰⁾ S:n 10 p. toukok. 310 §. — ³¹⁾ S:n 7 p. kesäk. 381 § ja 8 p. lokak. 640 §. — ³²⁾ S:n 21 p. kesäk. 410 §, 12 p. heinäk. 456 § ja 1 p. elok. 484 §. — ³³⁾ S:n 12 p. heinäk. 461 §. — ³⁴⁾ S:n 1 p. elok. 481 §. — ³⁵⁾ S:n 1 p. elok. 483 §. — ³⁶⁾ S:n 1 p. elok. 485 §. — ³⁷⁾ S:n 6 p. syysk. 547 §. — ³⁸⁾ S:n 27 p. syysk. 593 §. — ³⁹⁾ S:n 27 p. syysk. 608 §. — ⁴⁰⁾ S:n 18 p. lokak. 652 §.

seille ¹⁾, alennuksen myöntämistä omnibusautojen vuokrasta Virkamiesyhdistykselle ²⁾, apulaisvarastonhoitajan toimen perustamista ³⁾, talousarviomäärärahojen ylitystä ⁴⁾, toimitusjohtaja Sahlbergin pysyttämistä laitoksen palveluksessa Suur-Helsingin liikennesuunnitelman edelleen kehittämistä varten ⁵⁾, liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaamista ⁶⁾. Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle 65 eläkeasioita koskevaa esitystä.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle ja muille laitoksille asioista, jotka koskivat Puodinkylän, Mellunkylän ja Vanhankaupungin omnibuslinjan avaamista ⁷⁾, raitiotiepysäkin siirtämistä ⁸⁾, liitosalueen liikenne- ja tieolojen järjestelyä ⁹⁾, liikenneluvan myöntämistä ¹⁰⁾, liikenteen ja ajomaksujen järjestelyä ¹¹⁾, liikenteen väliaikaista järjestelyä Munkkiniemeen ¹²⁾, autonkuljettajien ja autonapumiesten palkkojen tarkistusta ¹³⁾, omia vaunujaan ajavien autonkuljettajien oikeuksia ¹⁴⁾, työehtosopimuksen tarkistusta ¹⁵⁾, aikaisemman palveluksen hyväksi lukemista ¹⁶⁾, yhteistoiminnan järjestämistä kaupungin sisäisessä henkilölinjaliikenteessä ¹⁷⁾, yksityisten linja-autoliikennöitsijäin linjoja Suur-Helsingin alueella ¹⁸⁾, uusien laivojen hankkimista kansanpuistojen liikenteeseen ¹⁹⁾, vahingonkorvauksen suorittamista ²⁰⁾, apteekkari Miettisen valitusta ²¹⁾, omnibusautojen asettamista maksutta Valistuskseksuksen käyttöön ²²⁾, toimitusjohtaja Sahlbergin oikeuttamista jäämään toimeensa eroamisien saavutettuaan ²³⁾, omnibusautojen vuokraamista ²⁴⁾, valaistusmerkin järjestämistä Pohj. Esplanadi- ja Katariinankadun kulmaan ²⁵⁾, Hietalahden sulkutelakan työntekijäin ammattiosaston kirjelmää ²⁶⁾, Nissas oy:n anomusta ²⁷⁾, vahingonkorvausten määriä ²⁸⁾, eräiden työntekijäin ottamista kaupungin palvelukseen ²⁹⁾, vuosilipun myöntämistä ³⁰⁾, rynnäkköaikalikennettä linja-autolinjoilla ³¹⁾.

Liikennelaitos

Hallinto ja organisatio ym.

Laitoksen toimitusjohtaja, filosofian maisteri, diplomi-insinööri H. F. Sahlberg erosi täysinpalvelleena toimestaan joulukuun 25 p:nä, jolloin toimitusjohtajaksi marraskuun 8 p:nä 1946 valittu diplomi-insinööri H. A. Relander astui toimeensa. Insinööri Sahlberg sai kaupunginhallitukselta tehtäväkseen toimia liikennelaitoksessa erikoistehtävissä sekä edelleen kehittää laatimaansa Helsingin tulevaa paikallisliikennettä koskevaa suunnitelmaa.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1945 päättyessä 2 657 henkilöä ja v:n 1946 päättyessä 3 035 henkilöä, ryhmitettyinä seuraavasti:

	1945	1946		1945	1946
Pääkonttori, liikennekonttori,			Vaatehtimo	16	20
lippukassat	81	83	Sairashoito	4	5
Raitiotieliikenne	1 461	1 509	Hiiltäjä ja pilkevalmistus ...	8	25
Omnibusliikenne	129	326	Laivaliikenne	2	1
Rataosasto	227	259			
Vaunuhalli ja korjauspajat ...	729	807			
			Yhteensä	2 657	3 035

¹⁾ Liik. I. lk. 1 p. marrask. 725 §. — ²⁾ S:n 1 p. marrask. 729 §. — ³⁾ S:n 8 p. marrask. 739 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. marrask. 797 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. jouluk. 875 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. helmik. 138, 140 ja 142 §, 26 p. huhtik. 294 §, 10 p. toukok. 317 §, 23 p. elok. 525 §, 8 p. lokak. 636 ja 11 p. marrask. 763 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. tammik. 56 §, 24 p. toukok. 339 § ja 22 p. marrask. 768 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. helmik. 85 §, 15 p. maalisk. 186 § ja 27 p. syysk. 596 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. helmik. 91 §, 26 p. huhtik. 272 §, 24 p. toukok. 338 § ja 340 §. — ¹⁰⁾ S:n 22 p. helmik. 117 §; 15 p. maalisk. 179 §, 7 p. kesäk. 371 § ja 1 p. elok. 480 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. helmik. 157 § ja 158 §, 1 p. maalisk. 161 §, 29 p. maalisk. 237 §, 26 p. huhtik. 271 §, 15 p. maalisk. 182 §, 10 p. toukok. 311 §, 24 p. toukok. 341 §, 7 p. kesäk. 372 §, 23 p. elok. 511 §, 8 p. lokak. 634 §, 18 p. lokak. 677 §, 28 p. lokak. 698 § ja 700 sekä 22 p. marrask. 767 § ja 799 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. maalisk. 160 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. maalisk. 180 § ja 29 p. maalisk. 220 §. — ¹⁴⁾ S:n 15 p. maalisk. 181 §. — ¹⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 270 §. — ¹⁶⁾ S:n 10 p. toukok. 318 § ja 22 p. marrask. 792 §. — ¹⁷⁾ S:n 24 p. toukok. 347 §. — ¹⁸⁾ S:n 7 p. kesäk. 370 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. kesäk. 405 §. — ²⁰⁾ S:n 21 p. kesäk. 423 §. — ²¹⁾ S:n 12 p. heinäk. 439 §. — ²²⁾ S:n 27 p. syysk. 597 §. — ²³⁾ S:n 4 p. lokak. 626 §. — ²⁴⁾ S:n 8 p. lokak. 633 §, 638 § ja 639 § ja 28 p. lokak. 704 §. — ²⁵⁾ S:n 18 p. lokak. 650 §. — ²⁶⁾ S:n 28 p. lokak. 705 §. — ²⁷⁾ S:n 22 p. marrask. 778 §. — ²⁸⁾ S:n 22 p. marrask. 782 ja 783 §. — ²⁹⁾ S:n 13 p. jouluk. 801 §. — ³⁰⁾ S:n 13 p. jouluk. 830 §. — ³¹⁾ S:n 13 p. jouluk. 859 §.

Eläkkeensaajia oli kertomusvuoden päättyessä 291 oltuaan v:n 1945 lopussa 238.

Kesälomien aikana työskenteli liikenneosastolla sitäpaitsi toukokuun — syyskuun aikana tarpeellinen lukumäärä ylimääräistä henkilökuntaa ja purjehduskautena laivamiehistöön kuuluvaa 15 henkilöä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikassa oli käyntien lukumäärä kertomusvuoden aikana 21 283; v:n 1945 aikana 17 774. Kotikäyntien luku oli 443, joista lääkäreiden suorittamia 67. Useimmat sairausilmoitukset tapahtuivat lokakuussa, harvimmat kesäkuussa.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli jäsenmäärä 2 700. Tilillepanojen yhteismäärä oli 33 383 720: 60 mk, ja ottojen 26 491 193: 60 mk. Tallettettuja varoja oli vuoden päättyessä 6 892 527 mk. Vuoden kuluessa myönnettiin lainoja 1 033, ja lainamäärä nousi 3 252 600 mk:aan. Kirjausvientien lukumäärä oli n. 130 000.

Löytötavaratoimisto. Toimintavuoden aikana otti laitoksen löytötavaratoimisto talteen 8 913 esinettä, joista 2 714 esinettä voitiin toimittaa takaisin asianomaisille omistajille.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1946 raitiotie- ja omnibusliikenteestä v:n 1945 vastaaviin lukuihin verrattuina:

	Laskettu vaunukilometrimäärä ¹⁾	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä
V. 1945	13 507 022	157 603 742	272 322 119	264 605 220	273 088 526	236 136 748
V. 1946	14 558 526	144 646 956	486 804 520	474 561 323	471 272 304	389 075 497
Erotus	+ 1 051 504	- 12 956 786	+ 214 482 401	+ 209 956 103	+ 198 183 778	+ 152 938 749
%	+7.8	-8.2	+78.8	+79.8	+72.6	+64.8

Laivaliikenteestä oli tuloja 4 706 966 mk. V:n 1945 vastaava määrä oli 2 189 846 mk, joten lisäys oli 2 517 120 eli 114.9 %. Saman liikenteen menot nousivat 1 527 337 mk:sta 3 462 919 mk:aan lisäyksen siis ollessa 1 935 582 eli 126.7 %.

Raitiotie

Liikenne. Raitiotielinjoilla kulkivat junat vuorotiheyksin, jotka ilmenevät seuraavasta taulukosta (yövuoroja lukuunottamatta):

Linja	1.1.—31.5.	1.6.—31.8.	1.9.—31.10.	1.11.—31.12.
	Minuuttia	Minuuttia	Minuuttia	Minuuttia
1. Vallila—Eira	5	6	6	6
2. Arkadia—Harjutori	7	7	7	6½
3. Töölö—Eira—Kallio, kiertolinja	5	6	5	5
4. Meilahti—Hietalahti	6	6	6	5
5. Katajanokka—Etu-Töölö	5	6½	5	5
6. Arabia—Maria	5	6	5	5
7. Kirurgi—Diakonissalaitos	6	6	6	6
8. Salmisaari—Vallila	6	6	6	6
9. Ruskeasuo—Erottaja	12	12	12	—
10. Pasila—Nordenskiöldinkatu	10	12	10	10
12. Tilkka—Erottaja	6	7	6	6
K. Käpylä—Kauppatori	5	6	5	5
M. Munkkiniemi—Erottaja	12	12	12	12
H. Haaga—Ruskeasuo	12	12	12	—
H. Haaga—Erottaja	—	—	—	12
KB. Kulosaari—Kauppatori	20	20	20	20

Junien lukumäärä oli tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään 118, kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään 105, syyskuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 116 ja marraskuun 1 p:stä vuoden loppuun saakka taas 118.

¹⁾ Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. Tavaraliikenne on myös huomioitu numeroihin.

Marraskuun 22 päivänä lopetettiin liikenne linjalla 9 Ruskeasuo—Erottaja ja pendeli-linjalla H Haaga—Ruskeasuo, ja samasta päivästä alkaen aloitettiin liikenne koko lin-jalla H Haaga—Erottaja 12 minuutin väliajoin.

Useimmilla linjoilla oli liikenne iltapäivisin klo 19.30 jälkeen ja sitäpaitsi sunnuntaisin ja pyhäpäivinä ennen klo 15 jonkin verran harvennettuna.

Toimintavuoden aikana oli vaunupula yhtä vaikea kuin edellisenä vuotena, jonka täh-den järjestyksen ylläpitäminen asemilla ja pysäkeillä yhä edelleen oli vilkasliikenteisinä aikoina uskottu järjestysmiesten huoleksi. Helmikuun aikana vaikeutui tilanne lumi-myrskyjen johdosta, joten vaunupula yhä kärjistyi. Liikenteeseen ei voitu enää asettaa ylimääräisiä vaunuja ja lopuksi täytyi vakinaisiakin vuoroja jättää ajamatta. Vaunu-pulasta johtui myöskin se, että vuoroja harvennettiin etupäässä lyhyillä linjoilla, jotta vuorot voitaisiin pitää täysilukuisina pitkillä linjoilla. Raitiotieliikenne keskeytettiin kokonaan maaliskuun 26 ja huhtikuun 18 päivien välisenä aikana linjalla 5 Katajanokka—Etu-Töölö ja liikenteeseen asetettiin omnibusvaunuja linjalle Katajanokka, (Satama-
katu)—Arkadiankatu—Runeberginkatu Museokadulle saakka, 3 ½ ja 7 minuutin vuoro-
väliajoin.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitiotieliikennettä koskevia tilastol-lisia tietoja vltta 1945 ja 1946:

	Laskettu vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk	
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden
V. 1945	12 324 982	150 046 620	12.17	231 431 866	18: 78	193 847 555	15: 73
V. 1946	12 538 211	132 485 659	10.57	406 417 155	32: 41	302 088 093	24: 09
Erotus	+ 213 229	—17 560 961	—1.60	+174 985 289	+13: 63	+108 240 538	+8: 36
%	+1.7	—11.7	—13.1	+75.6	+72.6	+55.8	+53.1

Liikkuva kalusto. Kertomusvuonna Kaipio oy., Tampere, toimitti laitokselle 4 raitio-perävaunua ja Oy. Karia ab., Karjaa, 3 moottorivaunua. Laitoksen omassa konepa-jassa valmistettiin 1 nelipyöräinen raitiotiekärkiaura. Vaunustoon kuului vuoden päät-tyessä seuraavat 188 moottori- ja 224 perävaunua:

Moottorivaunuja	Perävaunuja
Ruotsalaisia puoliumpinaisia vanhan-mallisia	Ruotsalaisia umpinaisia
67	30
Saksalaisia umpinaisia	Saksalaisia umpinaisia
20	44
Amerikkalaisia umpinaisia	Kotimaisia umpinaisia
30	20
Ruotsalaisia umpinaisia	Puoliumpinaisia vanhanmallisia
42	70
Kotimaisia umpinaisia	Avonaisia
21	29
Ruotsalaisia umpinaisia boggie	Avonaisia, joihin oli rakennettu vane- riseinät
8	31
Yhteensä 188	Yhteensä 224

Tämän lisäksi kuului vaunustoon 1 vaunu kiskojen hiontaa ja 2 niiden puhdistusta varten, 1 uuttausvaunu perävaunuineen, 1 työvaunu, 2 ratahöylää, 1 erikoisjäähöylä, 6 lumenkuljetusvaunua ja 31 lumiauraa eli yhteensä 46 kiskoilla kulkevaa työvaunua, sekä 5 asennus- ja kuorma-autoa ja 3 henkilöautoa.

Raiteet. Haagan raitiotielinjan pääteasemalle Haagaan rakennettiin 158.6 ratametrin pituinen radesilmukka.

Kuluneita kiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkkoa uusiin ja käytettyihin, mutta käyttökelpoisin kiskoihin, yhteensä 2 466 m:n pituudelta juoksevaa kiskopituutta. Rai-teita nostettiin ja tuettiin uudelleen keskikaupunkialueella 27 543 m:n matkalla sekä laita-
kaupunkialueella 2 490 m eli yhteensä 30 033 m yksinkertaista raidepituutta. Rata-pölkkyjä vaihdettiin 1 320 kpl. Tarpeetonta kiskoa poistettiin 760 j.m. osaksi rautatie-
osaksi urakiskoa eli 380 m yksinkertaista raidepituutta.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 80 900 m sekä ratapiha- ja halli-raiteiden 8 145 m yksinkertaista raidepituutta.

Kuluneiden vaihteiden tilalle asennettiin 13 uutta ja 9 käytettyä, mutta kunnostettua vaihdetta. Lautatarhankadulle asetettiin 1 uusi vaihde ja 1 uusi vaihde Haagan päätesilmukkaan sekä 1 vaihde poistettiin Lautatarhankadulta. Kuluneita raideristikoita vaihdettiin uusiin 3 kpl. Vuoden päättyessä oli vaihteita radoilla 138, joista sähkövirralla käännettäviä oli 21. Rata- ja hallipihoissa oli 90 vaihdetta. Risteyksiä oli radoilla 39 ja hallipihoilla 2.

Katuosuuksia korjattiin nupu-, noppa- ja kenttäkivillä 34 500 m²:n ja bitumipäällystyksellä 62 099 m²:n suuruisella alalla.

Kivimurskaamossa valmistettiin 554 m³ kivimurskaa.

Pylväitä pystytettiin uudistoitä varten 57. Käyttämättömiä pylväitä poistettiin 33, joista 27 Bulevardilta. 5 vikaantunutta pylvästä vaihdettiin uusiin.

Ilmajohtoa asennettiin Haagan päätesilmukkaa varten 130 m uutta johtolankaa. Ilmajohtoa vaihdettiin uuteen johtoon sitäpaitsi 2 712 m:n pituudelta. Meilahden voimaseman ja Johannesbergin väliltä poistettiin 660 m ilmajohtoa ja tämä korvattiin asentamalla 330 m:n pituinen maakaapeli. Ilmajohtojen yhteenlaskettu pituus oli vuoden päättyessä 92 510 m, maakaapelien 1 900 m ja syöttöjohtojen 1 200 m.

Aleksanterinkadulla siirrettiin 2 sähköllä toimivaa varoitusvalolaitetta Mikonkadun kulmasta Kluuvikadun kulmaan. Tehtaan- ja Kapteeninkadun kulmaan asennettiin 1 varoitusvalolaitte ja Pohj. Esplanaadi- ja Katariinankadun kulmaan 1. Varoitusvalolaitteita oli vuoden päättyessä 26.

Kondensaattoreja radiohäiriöiden estämiseksi asennettiin 4 paikkaan, joten näiden lukumäärä oli vuoden päättyessä 72.

Johtovikoja sattui vuoden kuluessa 23 kertaa, joista 6 aiheutti liikennehäiriöitä, nimittäin: kerran 1 tunnin ajan Sturen- ja Aleksis Kivenkadun kulmassa, kerran $\frac{3}{4}$ tunnin ajan Mäkelänkadulla, 2 kertaa $\frac{1}{2}$ tunnin ajan Porthaninkadulla ja Kaisaniemenkadulla sekä 2 kertaa $\frac{1}{4}$ tunnin ajan Lapinlahdenkadulla ja Kaisaniemenkadulla.

Koko ilmajohtoverkko oli vuoden kuluessa yleisen tarkastuksen ja korjauksen alaisena

Omnibuslinjat

Liikenne sisäisillä linjoilla oli seuraava: linja 14 Eira—Töölöntori 7 minuutin väliajoin — klo 21 jälkeen 14 minuutin väliajoin vuoden alusta kesäkuun 5 p:ään asti, jolloin harvempi iltaliikenne muutettiin samaksi kuin päivällä — sekä joulukuun 2 p:stä alkaen 5 $\frac{1}{2}$ minuutin väliajoin vuoden loppuun asti; linja 15 Naistenklinikka—Erottaja toukokuun 20 p:stä alkaen 10 minuutin väliajoin joulukuun 3 p:ään asti, jolloin vaunujen väliaika muutettiin 6 minuutiksi; linja 16 Kruununhaka—Erottaja lokakuun 1 p:stä alkaen 10 minuutin väliajoin marraskuun 11 p:ään asti, jolloin linja pidennettiin ulottumaan Kruununhaasta Eiraan asti liikennetiheyden jäädessä muuttumatta; linja 21 Humallahti—Erottaja toukokuun 15 p:stä alkaen 30 minuutin väliajoin heinäkuun 11 p:ään asti, jolloin linjan päätekohta muutettiin ulottumaan Arkadianaukion luota Seurasaaren sillan luo liikennetiheyden jäädessä entiselleen; sekä linja 50 Käpylä—Kaisaniemi 10 minuutin väliajoin rynnäkköaikoina huhtikuun 20 p:stä vuoden loppuun asti. Lisäksi liikennöitiin linjalla 5 Katajanokka—Etu-Töölö maaliskuun 26 p:stä 144 vuoroa päivässä huhtikuun 2 p:ään ja tämän jälkeen 192 vuoroa päivässä huhtikuun 19 p:ään asti, jolloin liikenne sanotulla linjalla muutettiin tapahtuvaksi jälleen raitivaunuilla.

Esikaupunkilinjat olivat seuraavat: linja 20 Lauttasaari, Vulcan—Ruoholahti 56 vuoroa arki- ja 35 vuoroa pyhäpäivinä vuoden alusta toukokuun 15 p:ään asti, jolloin linjan päätekohta siirrettiin Ruoholahdesta Erottajalle, tämän jälkeen 56 vuoroa arki- ja 48 vuoroa pyhäpäivinä vuoden loppuun asti; linja 23 Lauttasaari, Sankarihaudat—Ruoholahti 55 vuoroa arki- ja 36 vuoroa pyhäpäivinä vuoden alusta toukokuun 15 p:ään ja tämän jälkeen Erottajalle asti 56 vuoroa arki- ja 48 vuoroa pyhäpäivinä vuoden loppuun asti; linja 24 Lauttasaari, Kloorantie—Ruoholahti 16—17 vuoroa arki- ja 13 vuoroa pyhäpäivinä vuoden alusta toukokuun 15 p:ään asti, jolloin linja muutettiin kulkemaan Lauttasaaren Vattuniementieltä Erottajalle asti, tämän jälkeen arkipäivisin rynnäkköaikoina 11—13 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 25 Kaarela—Arkadianaukio marraskuun 1 p:stä 14 vuoroa arki- ja 11 vuoroa pyhäpäivinä vuoden loppuun asti; linja 32 Herttoniemi—Sörnäisten apteekki arkipäivinä 2 vuoroa päivässä tammikuun 12

p:stä alkaen heinäkuun 7 p:ään, tämän jälkeen Herttoniemestä Hakaniemeen viikon kaikkina päivinä 12—14 vuoroa päivässä heinäkuun 22 p:ään ja siitä lähtien 8—14 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 33 Marjaniemi—Hakaniemi ja linja 37 Hevossalmi—Hakaniemi 12—14 vuoroa päivässä vuoden alusta vuoden loppuun asti; linja 35 Degerö—Hakaniemi arkipävinä 8 vuoroa päivässä vuoden alusta vuoden loppuun asti; linja 36 Jollas—Hakaniemi kesäkuun 6 p:stä 8—12 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 51 Koskela—Kaisaniemi kesäkuun 12 p:stä 52 vuoroa päivässä marraskuun 1 p:ään asti ja siitä lähtien 70 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 52 Pirkkola—Hakaniemi vuoden alusta arkipävinä rynnäkköaikoina 6 vuoroa päivässä maaliskuun 14 p:ään ja siitä lähtien 14 vuoroa päivässä marraskuun 11 p:ään asti, jolloin liikenne muutettiin jokapäiväiseksi kokopäivänliikenteeksi vaunujen kulkiessa 21 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; linja 53 Itä-Pakila—Hakaniemi heinäkuun 1 p:stä 14 vuoroa päivässä vuoden loppuun asti; sekä linja 61 Malmin hautausmaa—Vallila torstaipäivinä 4 vuoroa päivässä toukokuun 23 p:stä lokakuun 1 p:ään, jolloin liikenne sanotulla linjalla tarpeettomana lopetettiin.

Marraskuun 1 p:nä siirrettiin omnibuslinjojen 32, 33, 35, 36, 37, 52 ja 53 Hakaniemessä ja linjan 51 Kaisaniemenkadulla ollut päätekohta Rautatientorille.

Lisäksi ajettiin yölinjalla 25 Lauttasaari—Erottaja lauantai- ja pyhäiltoina yksi edestakainen matka vuoden alusta toukokuun 15 p:ään asti ja tämän jälkeen linjan numeron muuttuessa n:o 23:ksi samoin lauantai- ja pyhäiltoina kaksi matkaa päivässä vuoden loppuun asti.

Kulosaaren sillan korjaamisen vuoksi kulkivat linjojen 32, 33, 35, 36 ja 37 vaunut syyskuun 19 p:stä saman kuukauden 28 p:ään asti Vanhankaupungin—Viikin kautta. Sanottuna aikana ajettiin, etupäässä koululaisia silmälläpitäen, arkipäivinä 4 vuoroa Herttoniemestä Kulosaareen.

Juhlapäiviksi järjestettiin ylimääräistä omnibusliikennettä Veikkolaan, Nummelaan, Hyrsylään ja Boxiin.

Viranomaisten luvalla liikennelaitos vuokrasi omnibusvaunuja häitä, hautajaisia ym. varten kaupungin alueella ja poikkeustapauksissa pitempiäkin tärkeitä matkoja varten.

Alla olevat luvut valaisevat omnibusautoliikennettä v. 1945 ja 1946.

	Vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk	
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden
Matkustajaliikenne							
V. 1945	941 182	7 557 122	8.03	27 713 508	29: 45	30 657 189	32: 57
V. 1946	1 829 142	12 161 297	6.65	64 465 879	35: 24	75 876 429	41: 48
Erotus	+ 887 960	+ 4 604 175	— 1.38	+ 36 752 371	+ 5: 79	+ 45 219 240	+ 8: 91
%	+ 94.3	+ 60.9	— 17.2	+ 132.6	+ 19.7	+ 147.5	+ 27.4
Tavaraliikenne							
V. 1945	240 858	—	—	5 459 846	22: 67	11 632 004	48: 29
V. 1946	191 173	—	—	3 678 289	19: 24	11 110 975	58: 12
Erotus	— 49 685	—	—	— 1 781 557	— 3: 43	— 521 029	+ 9: 83
%	— 20.6	—	—	— 32.6	— 15.1	— 4.5	+ 20.4

Omnibus- ja kuorma-autovaunusto. Omnibusvaunusto käsitti vuoden päättyessä 54 suurta, 24 keskikokoista ja 4 pientä omnibusautoa, 42 suurta, 5 keskikokoista ja 3 pientä kuorma-autoiksi muutettua omnibusautoa sekä 7 suurta kuormaomnibusautoa, joista istuimet on poistettu, eli 82 omnibusautoa ja 57 omnibusalustalle rakennettua kuorma-autoa, yhteensä 139 vaunua. Auton etuauvoja oli 2 kärki- ja 6 siipiauraa.

Pakettien kuljetus, pilkkeen valmistus ym.

Pakettien kuljetus esikaupunkeihin. Vuoden kuluessa lähetettiin laitoksen pakettitoimistojen kautta yhteensä 8 938 lähetystä.

Pilkkeen ym. hankinta. Askolasta toimitettiin vuoden kuluessa yhteensä 39 158 hl pilkettä, 9 927 m³ sekahalkoja ja 85 Std. sahattua puutavaraa.

L a i v a l i i k e n n e

Laitoksen höyryalus J. L. Runeberg oli purjehduskautena liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä ja kuljetti yhteensä 532 676 matkustajaa, joista 126 907 oli 4—12 vuotiaita lapsia.

R a k e n n u k s e t

Töölön korjaamon käämitysosastoon yhdistettiin 34 m² suuruinen varastohuone, johon myös järjestettiin työnjohtajan konttorihuone. Työkaluosaston yhteyteen järjestettiin huone osastotyönjohtajille. Uusi paja rakennettiin kattilahuoneen ja vanhan pajan väliin. Varasto III:ssa suoritettiin muutostöitä. Konttorirakennuksen kellarikerrokseen järjestettiin työhuone sähkövastuksien korjaamista varten.

Vallilan vanhassa vaunuhallissa n. 400 m² kulunutta puulattiaa uusittiin rakentamalla betonilattia. Uusi betonipäällystys vedenpoistokanavineen rakennettiin hallin edustalle. Kaikki vesikatot korjattiin.

Omnibuskorjaamoon sisustettiin kaksi huonetta moottorien ja auto-osien pesuhuoneiksi ja omnibushalliin huone huolto-osaston työhuoneeksi. Puusepäntyöhuone suurennettiin kaksinkertaiseksi. Omnibushalliin johtavan pihamaan tukiseinä rakennettiin kokonaan uudelleen.

Mannerheimintien 76:n alakerroksessa järjestettiin entisen ravintola Rosan huoneistoon keittiö ja ruokala henkilökuntaa varten. Konttorirakennuksen alakerroksessa ollut keittiö ja ruokasali muutettiin konepajahenkilökunnan pukuhuoneeksi.

Töölön hallialueella uusittiin ja laajennettiin puinen auravaja, pituus 60 m, leveys 4 m ja korkeus 2,7 m. Takapihalla uusittiin vaunuvaja ja suolavarasto. Auramiehistöä varten rakennettiin 2 siirrettävää puutaloa lämmityslaitteineen, toinen näistä sijoitettiin Töölöön, toinen Vallilaan. Siirrettäviä työkaluvajojä lämmityslaitteineen rakennettiin 6. Käymälärakennus rakennettiin Vallilaan linjojen 1 ja 8 pääteasemalle. Töölössä erotettiin väliseinällä pieni uuttausosasto rataosaston korjauspajasta ja pihalle rakennettiin vaja korjauspajan yhteyteen uuttauskonetta varten. Liikennelaitoksen Kolmannen linjan 4:stä vuokraamassa piharakennuksessa sisustettiin konttorihuone ja työntekijäin oleskeluhuone, johon hankittiin lämmitys-, kuumavesi- ja pesulaitteet sekä 25 vaatekaappia. Lokakuussa aloitettiin Ruskeasuon ratsastushalliin johtavan raitiotieradan louhintaja pengerrystyöt. Huopalahden raitiotiesillan itäisessä päässä suoritettiin täyttämistyöt raitiotiesilmukkaa varten.

Kaksi Nordenskiöldinkadulla sijaitsevaa raitiotiekoroketta uusittiin ja Sturenkadulta poistettiin puukorrokkeet ja tilalle rakennettiin kivikorrokkeet. Käpylän linjan päätesilmukkaan rakennettiin kivikoroke. Hevossalmen päätepysäkille rakennettiin odotussuoja omnibuslinjaa varten. Hietalahden odotussuoja purettiin ja Ruskeasuon ja Haagan raitiotielinjan päätepysäkeille rakennettiin odotussuojat. Raitiotie- ja omnibuskorrokeille pystytettiin 49 jonotuspylvästä.

K o r j a u s p a j a t

Korjauspajat olivat kertomusvuoden aikana edelleenkin ylikuormitettuja, johtuen vanhasta ja heikosta vaunustosta ja yhä edelleen vallitsevasta vaunupulasta. Kunnollisten tarveaineiden saanti vaikeutti korjaustöitä.

Raitiovaunuista korjattiin perusteellisesti 162 moottorivaunua ja 94 perävaunua. 522 moottorivaunun ja 22 perävaunun puolikorjaus suoritettiin. 51 vaunua maalattiin kokonaan, 6 vaunussa toimitettiin puolimaalaus ja 35 vaunua puhdistettiin ja maalattiin osittain. Vuoden kuluessa korjattiin yhteensä 546 yhteenajoissa vahingoittunutta vaunua.

Omnibus- ja kuorma-autoista korjattiin perusteellisesti 48 omnibus- ja 8 kuorma-autoa sekä 1 henkilöauto ja 47 omnibus- ja kuorma-auton puolikorjaus suoritettiin. 24 omnibusautoa maalattiin kokonaan ja 7 omnibusauton puolimaalaus suoritettiin. Yhteenajojen aiheuttamien vaurioiden johdosta korjattiin 63 autoa.

Kiinteä rahastajanpaikka asennettiin 38 moottori- ja 27 perävaunuun. 16 perävaunuun rakennettiin umpinainen etusilta. Laitteet vain yhteen suuntaan kulkemista varten laitettiin 38 moottori- ja 26 perävaunuun. Kiinteä rahastajanpaikka oli vuoden päättyessä

56 moottori- ja 53 perävaunussa ja umpinainen etusilta 38 perävaunussa. 1 perävaunussa molemmat sillat olivat umpinaisia.

Omnibusvaunuista, jotka oli muutettu kuorma-autoiksi, rakennettiin 5 uudestaan puukaasukäyttöisiksi ja 14 naftakäyttöisiksi omnibusautoiksi. Kuormaomnibusautoina käytetyistä vaunuista muutettiin 6 jälleen naftakäyttöisiksi omnibusautoiksi. Naftakäyttöisiksi muutettiin 21 omnibusautoa ja bensiinikäyttöisiksi 1 omnibusauto, 2 kuorma-autoa ja 1 henkilöauto.

Höyryalus J. L. Runeberg nostettiin syksyllä Hietalahden telakalle, jossa pohjamaalauksen ja tavallisten vuosikorjausten lisäksi suoritettiin viranomaisten määräämät runko- ja konekorjaustyöt.

A j o m a k s u t

Tammikuun 1 p:nä otettiin uudet korotetut hinnat käytäntöön, jolloin seuraavat ajomaksut astuivat voimaan:

Sisäiset raitiotielinjat sekä Munkkiniemen ja Kulosaaren raitiotielinjat kuin myös Haagan—Erottajan yöjuna: 4 mk 1 matkasta sekä 20 mk 6 matkaan ja 50 mk 17 matkaan oikeuttavasta lipusta, ilman siirto-oikeutta; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Pasilan raitiotielinja: 4 mk 1 matkasta tai 20 mk 6 matkaan oikeuttavasta lipusta, siirto-oikeus kerran linjalle 3.

Haaga—Ruskeasuo, pendelivaunu: 1 mk 1 matkasta tai 5 mk 5 matkaan oikeuttavasta lipusta, ilman siirto-oikeutta.

Sisäiset omnibuslinjat sekä Lauttasaaren ja myöhemmin Seurasaaren ja Käpylän omnibuslinjat: 7 mk 1 matkasta, 20 mk 4 matkaan ja 50 mk 11 matkaan oikeuttavasta lipusta, ilman siirto-oikeutta; Lauttasaaren yöliikenteessä maksettiin 1 matkasta 15 mk toukokuun 15 p:ään saakka ja siitä lähtien kaksinkertainen päivämaksu.

Esikaupunkiomnibuslinjat: tammikuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 12 mk 1 matkasta linjoilla Marjaniemi—Hakaniemi, Hevossalmi—Hakaniemi ja Degerö—Hakaniemi sekä 9 mk linjoilla Herttoniemi—Hakaniemi ja Pirkkola—Hakaniemi, helmikuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 6 mk linjalla Kulosaari—Hakaniemi, kesäkuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään 10 mk 1 matkasta linjalla Degerö Uppby —Hakaniemi sekä toukokuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään 8 mk 1 matkasta linjalla Malmin hautausmaa—Vallila.

Marraskuun 1 p:nä siirrettiin itäisten esikaupunkiomnibuslinjojen pääteasema Rautatientorille. Samalla otettiin näillä linjoilla käytäntöön yhtenäinen vyöhykehinnoittelu, jonka mukaan seuraavat ajomaksut astuivat voimaan:

Hevossalmi, Jollas, Marjaniemi, Itä-Pakila, Kaarela—Rautatientori 16 mk 1 matkasta tai 50 mk 5 matkaan oikeuttavasta lipusta.

Degerö Uppby, Kasapelto, Oulunkylä, Pirkkola, Pitäjänmäki—Rautatientori 13 mk 1 matkasta tai 50 mk 6 matkaan oikeuttavasta lipusta.

Herttoniemi, Koskela, Käpylä, Haaga—Rautatientori 10 mk 1 matkasta tai 50 mk 7 matkaan oikeuttavasta lipusta.

Kulosaari, Vallila, Ruskeasuo—Rautatientori 7 mk 1 matkasta.

Koululiput. Koululaisia varten oli 20 mk:n lippu, joka oikeutti 12 matkaan kaikilla linjoilla ilman siirto-oikeutta (72 matkaa kuukaudessa).

Invalidiliput. Invalidi sai lunastaa 20 mk:n lipun, joka oikeutti 18 matkaan kaikilla linjoilla ilman siirto-oikeutta (108 matkaa kuukaudessa).

Sokeiden liput. Sokeille henkilöille myytiin 10 mk:n liput, jotka oikeuttivat 9 matkaan kaikilla raitiotielinjoilla, ilman siirto-oikeutta (108 matkaa kuukaudessa).

Kuukausiliput. Kuukausilippuja myytiin tammikuussa—joulukuussa seuraaviin hintoihin: 300 mk:n lippuja linjoille M Munkkiniemi—Erottaja, KB Kulosaari—Kauppatori, K Käpylä—Kauppatori ja H 9 Haaga—Erottaja, tammikuussa—toukokuussa 450 mk:n lippuja linjoille 20 ja 4 Lauttasaari—Meilahti ja 20 ja 8 Lauttasaari—Vallila, tammikuussa—lokakuussa 500 mk:n lippuja linjoille 33 Marjaniemi—Hakaniemi ja 37 Hevossalmi—Hakaniemi, kesäkuussa—joulukuussa 400 mk:n lippuja linjoille 20, 23 ja 24 Lauttasaari—Erottaja, marraskuussa—joulukuussa 700 mk:n lippuja linjoille 25 Kaarela—Arkadianaukio, 33 Marjaniemi—Rautatientori, 37 ja 36 Degerö—Rautatientori ja 53 Itä-Pakila—Rautatientori, 600 mk:n lippuja linjalle 52 Pirkkola—Rautatientori ja 550 mk:n lippuja linjalle 51 Koskela—Rautatientori.

Vuosiliput. Henkilökohtaisia vuosilippuja kaupungin laitokset saivat lunastaa 2 400 mk:sta ja valtion laitokset ja muut järjestöt lautakunnan harkinnan mukaan 3 600 mk:n hinnasta.

Laivaliikenne Korkeasaari—Pohjoissatama. Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama aikuiset maksoivat 10 mk yksinkertaisesta ja 20 mk edestakaisesta matkasta, 4—12 vuotiaat lapset vastaavasti 10 mk ja 5 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta, aikuiset 2: 50 mk ja lapset 1: 50 mk. Retkeilyryhmään osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Kuukausi-, vuosi-, koulu- ja invalidilippujen myynti. Kuukausilippuja myytiin vuoden kuluessa yhteensä 8 142, nimittäin seuraaville linjoille: Munkkiniemen 1 276, Kulosaaren 306, Käpylän 1 181, Haagan 427, Lauttasaaren 2 847, Marjaniemen 1 168, Hevossalmen ja Degerön 914, Kaarelan 0, Itä-Pakilan 1, Pakilan ja Pirkkolan 1 ja Koskelan 21. Vuosilippuja myytiin 1 356.

Koululippujen ostoon oikeuttavia kortteja annettiin kevätlukukaudella 10 850 ja syyslukukaudella 10 857 oppilaalle sekä invalidilippujen ostoon oikeuttavia kortteja vuoden kuluessa 5 011.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 474 735 222: 80 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset menot:

Hallinto	3 951 426: 45	
Kassa- ja tilivirasto	6 973 263: 90	
Yhteiset sekalaismenot:		
Verot	4 344 800: —	
Vuokrat	959 243: —	
Vakuutusmaksut	2 397 562: 60	
Työkalujen ja kaluston hankinta	1 840 217: 50	
Eläkkeet	15 104 984: —	
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	4 490 259: —	
Virkapuvut, liput ym.	8 892 472: 85	
Lautakunnan käyttövarat	293 773: 25	38 323 312: 20
		49 248 002: 55

Raitiotieliikennekustannukset:

Palkkaus ym.	126 159 518: 65	
Sairasapu	12 400 247: 15	
Sähkövoima	20 374 542: —	
Raitiovaunun kunnossapito	87 437 754: 40	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	47 289 859: 75	
Muut menot	8 426 171: 45	302 088 093: 40

Omnibusliikennekustannukset:

Palkkaus ym.	21 288 476: 25	
Sairasapu	1 638 949: 35	
Vaunusto, renkaat	9 253 118: 80	
» kunnossapito	33 467 034: 60	
Polttoaine, öljy, pilke	15 427 252: —	
Käyttörakennusten kunnossapito	4 119 589: —	
Autoverot ja vakuutukset	1 792 984: —	86 987 404: —
Laivaliikennemenot	3 462 919: 25	
Pilketehtaan menot	2 610 934: 80	
Asuntokiinteistöjen menot	1 793 384: 85	

Korot ja kuoletukset:

Korot	5 869 483: 95	
Poistot	22 675 000: —	28 544 483: 95
Nettoylijäämä		16 776 262: 45
	Yhteensä mk	491 511 485: 25

Raitiotieliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 12 538 211 ja omnibusliikenteen 2 020 315, yhteensä 14 558 522. Jos yhteiset menot, 55 117 486: 50 mk, korot mukaanluettuina, jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitiotieliikenteen osalle 48 100 347: 75 mk ja omnibusliikenteen osalle 7 017 138: 75 mk. Raitiotieliikenteen kokonaismenot, poistot mukaanluettuina, nousivat 367 156 009: 90 mk:aan ja omnibusliikenteen 98 776 937: 35 mk:aan.

Menoerät vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitiotieliikenne mk/vkm	Omnibusautoliikenne mk/vkm	
Palkkaus	10.062	10.537	
Sairasapu	0.989	0.812	
Käyttövoima	1.625	—	
Radat ja ilmajohdot	3 772	—	
Renkaat	—	4.580	
Vaunusto	6.974	16.565	
Polttoaine, öljy, pilke	—	7.636	
Käyttörakennusten kunnossapito	0.672	24.094	2.039 42.168
Autoverot ja -vakuutukset	—	—	0.888
Osuus yhteisiin kustannuksiin	3.836	—	3.473
Poistot	1.353	—	2.362
	Yhteensä mk	29.283	48.892

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 491 511 485: 25 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:

Raitiotieliikenteestä	406 417 154: 50	
Omniliikenteestä	68 144 168: —	
Laivaliikenteestä	4 706 965: 50	479 268 288: —
Pilketehtaan tulot		5 014 963: —
Asuntokiinteistötulot		1 613 459: 50
Sekalaiset tulot		5 614 774: 75
	Summa mk	491 511 485: 25

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1946

Vastaavaa:

Rahaa, osakkeet, saatavat:

Kassat:		
Pääkassa	167 610: 25	
Sivukassat	22 000: —	189 610: 25
Puhelinosaakkeet		253 220: —
Tili- ym. saatavat	63 313 389: 55	63 756 219: 80
Nostamattomat määrärahat		75 968 506: —
Tarveaineet ja valmisteet		69 991 612: 65
Uudishankinnat ..		4 292 785: 50
	Siirto	214 009 123: 95

Siirto 214 009 123: 95

Laitoksen pääoma-arvo:

Liikennekiinteistöt:

Töölön raitiovaunuhallit	1 848 200: —	
Vallilan raitiovaunuhallit	3 769 665: —	
Ruskeasuon vaunuvajat ja Talin halli	2 110 700: —	
Töölön raitiovaunutyöpajat	889 550: —	
Vallilan raitiovaunutyöpajat	608 000: —	
Töölön työpajakonttorirakennus	1 039 185: —	
Vallilan omnibushallit	6 119 820: —	
Vallilan omnibustyöpaja	1 776 000: —	
Liikennekioskit	290 800: —	18 451 920: —

Pilketehdas 100: —

Asuntokiinteistöt:

Mannerheimintie 76	3 276 350: —	
Töölönkatu 49	8 365 680: —	
Porvoonkatu 12	1 179 000: —	
Hämeentie 54	4 473 300: —	
Kulosaaren tontit	11 770: —	
Lauttasaaren huvila	33 600: —	17 339 700: —

Rataverkko:

Raiteet	1 658 600: —	
Ilmajohdot ja kaapelit	694 600: —	2 353 200: —

Raitiovaunusto:

Moottorivaunut	4 541 649: —	
Perävaunut	8 850 358: —	
Aurat, työvaunut ja -autot	458 937: —	13 850 944: —

Omnibusvaunusto:

Omnibusvaunut	366 350: —	
Henkilöautot	51 470: —	417 820: —

Alus J. L. Runeberg 2 200 000: —

Kalusto 2 180 712: — 56 794 396: —

Yhteensä mk 270 803 519: 95

Vastattavaa:

Tili- ym. velat	mk 44 754 909: 85
Siirtyvät määrärahat	75 968 506: —

Lainat:

Velkavekseli	7 000 000: —	
Konttokuranttivelka rahatoimistolle	69 509 445: 65	76 509 445: 65
Pääomavelka kaupungille 1. 1. 1946	62 000 000: —	
V:n 1946 uudishankinnat	2 500 000: —	
Raitiotie ja omnibus oy:ltä siirtyneet uudishankinnat	19 951 853: 30	22 451 853: 30
		84 451 853: 30

Pääoma-arvon ja pääomavelan erotus

siirretty konttokuranttitilille rahatoimistoon	4 982 457: 30	
Poistot	22 675 000: —	27 657 457: 30
V:n 1946 voitto		56 794 396: —
		16 776 262: 45

Yhteensä mk 270 803 519: 95

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1946

	Arvo 1. 1. 1945, mk	Arvonlisäys uudishankinto- jen kautta v. 1945—46, mk	Poistot v. 1946, mk	Arvo 1. 1. 1947, mk
Liikennekiinteistöt	19 679 100: —	380 600: —	1 607 680: —	18 452 020: —
Asuntokiinteistöt	17 974 736: 65	—	635 036: 65	17 339 700: —
Radat	903 000: —	2 470 000: —	1 714 400 —	1 658 600: —
Ilmajohdot ja kaapelit ..	889 000: —	180 000: —	374 400: —	694 600: —
Raitiovaunusto	10 580 200: —	15 996 222: —	12 725 478 —	13 850 944: —
Omnibusvaunusto	4 902 000: —	—25 900: —	4 458 280 —	417 820: —
Alukset	—	2 500 000: —	300 000 —	2 200 000: —
Kalusto	2 089 506: 05	950 931: 30	859 725: 35	2 180 712: —
Yhteensä	57 017 542: 70	22 451 853: 30	22 675 000: —	56 794 396: —